

Vzdělávací obor: **Geografie**
Očekávaný výsledek učení: GEO-GEO-002-ZV9-008

Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech.

Popis úrovně Splněno

- Posoudí vztah mezi geografickými, historickými a demografickými faktory v regionech a jejich vliv na populační vývoj.
- Určí klíčové události v analyzovaných datech, které mohly mít vliv na populační vývoj regionu.

Regiony pod lupou demografie

Autor materiálu: Mgr. Adam Stražovec

Vyučovací hodina rozvíjí schopnost žáků analyzovat a porovnávat geografické, historické a demografické údaje prostřednictvím práce s konkrétním regionem. Cílem je identifikovat příčiny populačních změn v regionu.

Zadání pro žáky

Dnes se podíváme na příčiny populačních změn v regionu. Na předchozích hodinách jsme identifikovali přírodní a společenské faktory, které mají vliv na život v některých oblastech světa. Vaším úkolem je teď přemýšlet a říct slova, nebo myšlenky, které souvisí s populační změnou – co je může způsobovat. Následně se podíváme na konkrétní region a jeho populační vývoj.

Na pracovním listě je připravena časová os historického vývoje konkrétního regionu. Některé události mohly mít vliv na populační vývoj. Vaším úkolem je tyto události identifikovat a barevně vyznačit – zelenou pozitivní vliv a červenou negativní vliv. Na vedlejším grafu populačního vývoje vyznačte místa, kde dochází k výraznému nárůstu a kde k poklesu obyvatelstva.

Dále (v případě, že se učitel rozhodne využít i věkové pyramidy) porovnejte dvě věkové pyramidy. Jedna je z období 70. let 20. století a druhá z roku 2021. Napište alespoň pět příčin změn populačního vývoje.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k řešení problémů Řešení běžných problémových situací KRP-RPS-000-ZV9-001	Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení. Žák identifikuje problémy, vyvozuje z nich závěry a diskutuje o možné důsledky.	• Vedu žáky k analýze, vyhodnocování a interpretaci informací. • Podněcuji žáky ke kritickému myšlení.
KK k občanství a udržitelnosti Zohledňování propojenosti světa KOB-ZPS-000-ZV9-001	Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. Žák zkoumá situace, jevy a procesy propojené v rámci historického vývoje a identifikuje kauzální vztahy mezi fyzicko-	• Směřuji žáky k zasazení demografického vývoje do širšího historického kontextu. • Vytvářím projektové aktivity, při nichž vedu žáky k analyzování kauzálních vztahů mezi fyzickou a humánní geografii v regionech.

geografickými a socioekonomickými podmínkami v regionu.

- Dávám žákům prostor, aby vyjádřily své názory na minulou i současnou situaci v regionech a navrhly racionální řešení problémů.

Metodický komentář pro učitele

Tato aktivita podporuje žáky v kritickém myšlení a porozumění komplexním faktorům ovlivňujícím populační změny prostřednictvím analýzy historických událostí a grafických dat. Umožňuje jim propojit teoretické poznatky s konkrétními příklady z regionálního vývoje a rozvíjet dovednosti práce s vizuálními materiály. Současně rozšiřuje jejich schopnost identifikovat příčiny a důsledky populačních trendů pomocí spolupráce a diskuse.

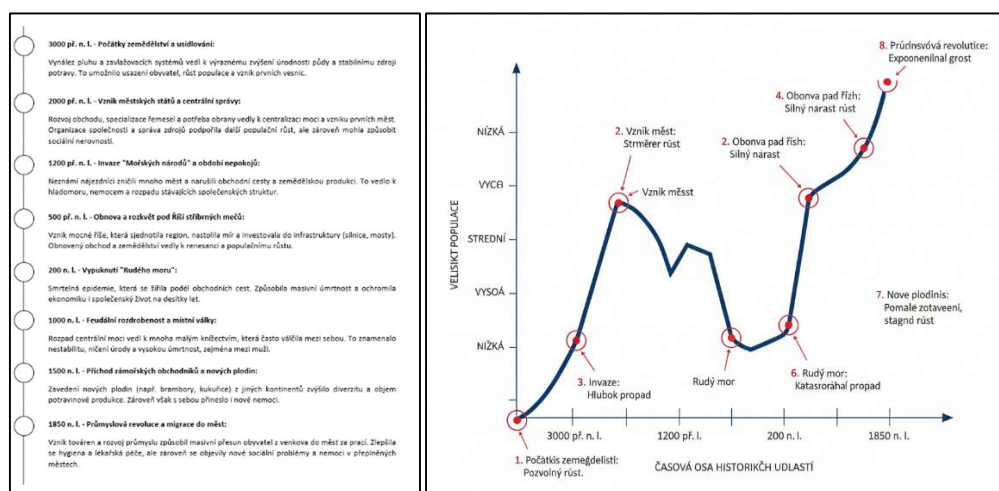
- Učitel připraví prezentaci s časovou osou konkrétního města nebo regionu. Na ní zobrazuje klíčové události, které měly vliv na populační vývoj (průmyslová revoluce, válka, politické důvody, ...). Následně zobrazí graf populačního vývoje a navazuje historické události na vývoj obyvatelstva. Strukturu podle věku a pohlaví promítne na dvou věkových pyramidách, které srovná.
- Učitel připraví pracovní list, na kterém bude časová os s událostmi jiného města nebo regionu. Bude se tam nacházet graf vývoje počtu obyvatelstva a volitelnou možností jsou také dvě věkové pyramidy. Jedna ze 70. let 20. století a druhá z roku 2021.
- Po ukončení samostatné práce učitel všechny úkoly se žáky analyzuje a vyzve je k doplnění chybějících informací, případně k jejich korektuře. V reflexivní části může učitel žáky vyzvat k vzájemnému sdílení dojmů z analýzy demografických dat a historických událostí. Žáci mohou také navrhnout možnosti zlepšení populačního vývoje.

Popis ověřování

Učitel zhodnotí, zda žák ...

- ... je schopný číst a interpretovat základní údaje v grafech, tabulkách a textech.
- ... dokáže popsat a vysvětlit faktory ovlivňující přirozený a migrační pohyb obyvatelstva v daném regionu.
- ... kriticky posuzuje důsledky demografických trendů.
- ... vytváří a navrhuje možná řešení problémů na základě získaných poznatků.

Ukázka řešení

Obr.: Ukázka pracovního listu – časová os událostí v regionu (vlevo) a graf populačního vývoje (vpravo)

Zdroje

Doporučuje se využít data z ČSÚ – Sčítání obyvatelstva, domů a bytů; Historický lexikon obcí ČR.